

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ БАЗИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ ЗА РАХУНОК РЕНТНИХ ПЛАТЕЖІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

В. Письменний

*Тернопільський національний економічний університет
46009, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11
e-mail: rustemnyi@i.ua*

Вивчено роль рентних платежів за спеціальне використання природних ресурсів у формуванні доходів місцевих бюджетів України. Визначено проблеми функціонування інституту рентних платежів й обґрунтовано шляхи їх розв'язання. Удосконалено засади щодо зміни форми наповнення місцевих бюджетів за рахунок часткового перенесення податкового навантаження на податки, пов'язані з використанням природних ресурсів.

Ключові слова: *доходи місцевих бюджетів, система рентного оподаткування, рентні платежі за спеціальне використання природних ресурсів.*

В Україні природні ресурси як об'єкт оподаткування на місцевому рівні використовуються не повною мірою. Хоча, як свідчить світовий досвід, кожна територіальна громада через відмінності в географічному розташуванні, природнокліматичних умовах й екологічних особливостях розвитку за їх рахунок може розширити свій податковий потенціал. Рентні платежі є одним з інструментів фінансового забезпечення охорони навколишнього природного середовища та відтворення природноресурсного потенціалу територій. Вони сприяють виходу галузей економіки на високий рівень конкурентоспроможності, вирівнюванню економічних умов господарювання та регулюванню інвестиційних процесів.

Зручне розташування України на геополітичній мапі світу й значна кількість природних ресурсів відкривають великі можливості для розвитку інституту рентних платежів. Це питання є одним із ключових у дослідженнях фіскальних інструментів розподілу природноресурсної ренти В. А. Голяна, О. П. Кириленко, А. І. Крисоватого, Б. С. Малиняка, В. М. Мельника, І. Б. Назаркевича, В. І. Островецького, Л. П. Сідельникової, А. М. Соколовської, Л. Л. Тарангул, Л. Д. Тулуша, С. І. Юрія та інших. Водночас необхідність приведення податкової системи у відповідність до державної політики сталого розвитку потребує вдосконалення засад оподаткування обмежених природних ресурсів.

Метою статті є вивчення особливостей формування дохідної бази місцевих бюджетів України за рахунок рентних платежів за спеціальне використання природних ресурсів, а також обґрунтування необхідності оподаткування природних ресурсів на місцевому рівні.

Перш ніж розглянути питання формування доходів місцевих бюджетів України за рахунок рентних платежів, зазначимо, що вони є загальнодержавними податками, які справляються: за користування надрами для видобування корисних копалин й у цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин; за користування радіочастотним ресурсом України; за спеціальне використання води; за спеціальне використання лісових ресурсів; за транспортування нафти й нафтопродуктів, транзитне транспортування трубопроводами аміаку (табл. 1). При цьому до місцевих бюджетів надходить тільки частина з них – рентна плата за користування надрами, спеціальне використання води та лісових ресурсів.

Особливості зарахування рентної плати до місцевих бюджетів такі: вона сплачується або за місцем перебування природних ресурсів, або за місцем податкової реєстрації платників податків. У першому випадку до відповідних бюджетів спрямовується рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин, користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин, спеціальне використання лісових ресурсів, у другому випадку – рентна плата за спеціальне використання води. Але на податкову складову формування доходів місцевих бюджетів України впливає не тільки наявність природних ресурсів, а й деструктивний розвиток рентних відносин.

Таблиця 1

Склад рентних платежів за спеціальне використання природних ресурсів, які зараховуються до місцевих бюджетів

Види рентної плати	Склад рентної плати	Місця зарахування
Рентна плата за користування надрами	Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення; рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин	За місцезнаходженням ділянки надр у разі її розміщення в межах території України; за місцем обліку платника в разі розміщення ділянки надр у межах континентального шельфу або виключної (морської) економічної зони України
Рентна плата за спеціальне використання води	Рентна плата за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення	За місцем податкової реєстрації
Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування)	За місцезнаходженням лісової ділянки

У наукових колах побутує міркування, що в Україні за більшістю природних ресурсів нормативи плати за їх використання не відображають реальної цінності тієї частини природного багатства, яка залучається і використовується у відтворювальному процесі [1, с. 8]. Інакше кажучи, податковий інструментарій не дає змогу вилучити достатнього обсягу ренти, яка повинна була використовуватися для відновлення природних ресурсів. Підтвердженням цьому є зменшення питомої ваги рентних платежів за спеціальне використання природних ресурсів у ВВП. Якщо у

2012 р. вона мала найбільше значення – 1,1 %, то у 2015–2018 рр. стала критичною для еколого-економічного розвитку України (рис. 1).

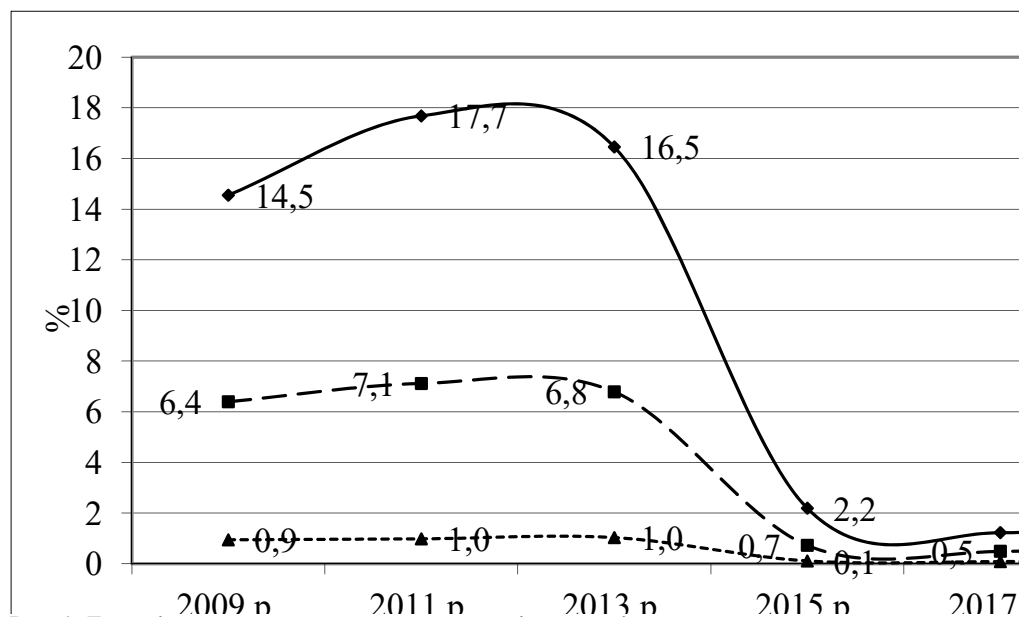

Рис. 1. Динаміка питомої ваги рентних платежів за спеціальне використання природних ресурсів у податкових надходженнях, доходах місцевих бюджетів і ВВП України за 2009–2018 рр.

Джерело: розраховано за даними [2].

Щодо питомої ваги рентних платежів за спеціальне використання природних ресурсів у доходах і податкових надходженнях місцевих бюджетів, то вона також суттєво зменшилася. 2,1 % та 0,9 % важко порівняти з 2009–2014 рр., коли було збільшення надходжень від усіх складових плати за землю, а саме земельного податку й орендної плати з юридичних і фізичних осіб. До 2015 р. цей платіж, який справлявся з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв) і постійних землекористувачів, належав до інституту рентних платежів. З внесенням змін до Податкового кодексу України він разом із податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, і транспортним податком став складовою податку на майно.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин є найбільш фіскально значущим платежем. Зазначимо, що вона справляється із суб'єктів господарювання, у тому числі громадян України, іноземців та осіб без громадянства, зареєстрованих як підприємці, які набули права користування об'єктом надр на підставі отриманих спеціальних дозволів на користування надрами в межах конкретних ділянок надр із метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, у тому числі під час геологічного вивчення (геологічного вивчення з подальшою дослідно-промисловою розробкою) у межах зазначених у таких спеціальних дозволах об'єктах.

Як стверджував Б. С. Малиняк, процедура одержання дозволу є технічно складною та довготривалою в часі, водночас корупційні ризики підвищуються ще й тим, що деякі важливі рішення ухвалюють колегіальні органи влади [3, с. 118].

Відповідно до чинного законодавства, у разі укладення власниками спеціальних дозволів із третіми особами договорів на виконання робіт, пов'язаних із використанням надр, у тому числі за операціями з давальницькою сировиною, платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є власники таких спеціальних дозволів. Її платником під час виконання договорів про спільну діяльність без утворення юридичної особи може бути уповноважена особа – один з учасників договору.

До платників рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин належать землевласники та землекористувачі, крім суб'єктів підприємництва, які належать до фермерських господарств, що провадять господарську діяльність із видобування підземних вод на підставі дозволів на спеціальне водокористування, а також у межах наданих їм земельних ділянок, розмір яких перевищує норми, видобувають прісні підземні води із застосуванням електричних пристроїв у обсязі понад 13 куб. м на особу в місяць. Широкий перелік платників цього платежу передбачає визначення об'єкта оподаткування, що впливає на наповнення місцевих бюджетів і пов'язані ризики втрат бюджетних коштів.

Зокрема, рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин за кожною наданою в користування ділянкою надр, що визначена в спеціальному дозволі, справляється з обсягу товарної продукції гірничого підприємства. Високий рівень тіньової економіки не дає змогу об'єктивно легалізувати господарські відносини в цій сфері. Попри зменшення надходження рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин у 2016–2018 рр., зміни відбулися після прийняття Податкового кодексу України. Якщо у 2010 р. до місцевих бюджетів надійшло 179,3 млн грн цього платежу, то у 2011 р. – 1 445,2 млн грн, а у 2012 р. – 1 751,1 млн грн.

Порядок сплати рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин має особливості. З одного боку, її платники виконують податкові зобов'язання за місцем перебування ділянки надр, з якої видобуті корисні копалини, у разі її розміщення в межах території України; з іншого боку, за місцем обліку платника рентної плати в разі розміщення ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, у межах континентального шельфу або виключної (морської) економічної зони України. Зростання фіскальної ролі цього платежу в доходах місцевих бюджетів (у 2017 р. його питома вага становила 0,2 % й у 2018 р. збільшилася до 0,6 %) зумовлює місцеву владу ефективніше розвивати рентні відносини.

При цьому на загальнодержавному рівні варто переглянути ставки рентних платежів. Одні науковці говорять про збереження розбалансованої системи нормативів, яка сформувалася в результаті спонтанних змін і немає аналогів у закордонній практиці [4, с. 511]. Інші називають їх „символічними, що форсує подальше марнотратне використання природного багатства, зменшує обсяги природноресурсної ренти, яка мала б перерозподілятися в інтересах власника мінерально-сировинних ресурсів – українського народу” [1, с. 12]. Підвищення ставок рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є вимогою часу й однією з умов ринкових відносин.

Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, справляється з юридичних та фізичних осіб-суб'єктів господарювання, які використовують ділянки надр для: зберігання природного газу, нафти, газоподібних й інших рідких нафтопродуктів; витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції; вирощування грибів, овочів, квітів та інших

рослин; зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів; провадження інших видів діяльності. Не є платниками рентної плати військові частини, заклади, установи та організації Збройних сил України, хоча цей перелік повинен містити й соціальну складову.

Об'єктом оподаткування є обсяг підземного простору надр: для зберігання природного газу та газоподібних продуктів – активний об'єм зберігання газу в геологічних утвореннях; для зберігання нафти й інших рідких нафтопродуктів – об'єм спеціально створених та наявних гірничих виробок і природних порожнин; для витримання виноматеріалів, виробництва та зберігання винопродукції, вирощування грибів, овочів, квітів, зберігання харчових продуктів, промислових й інших товарів – площа підземного простору. Зважаючи на те, що третя частина підприємств працює нелегально [5], виникає проблема в наповненні бюджетів достатніми та стабільними ресурсами.

За дослідженням В. Й. Башка за останні роки рентабельність вітчизняних невидобувних підприємств виявилась у сім разів нижчою, ніж рентабельність видобувних підприємств. Разом із тим, висувається гіпотеза, що її низький рівень може бути пов'язаний з уникнення оподаткування [6, с. 36]. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, не справляється: по-перше, за використання підземних комунікацій і колекторно-дренажних систем; по-друге, за використання підземних споруд на глибині не більш як 20 м, збудованих відкритим способом без засипання або з подальшим засипанням. Частіше підприємствами використовується другий спосіб зменшення податкових зобов'язань.

Донедавна Україна належала до держав із достатнім запасом статичних вод і безперервно відновлюваних водних ресурсів. Утім глобальні зміни клімату, збільшення обсягу забруднення води та її нераціональне використання в промисловому масштабі потребують по-новому подивитися на питання фіскальних інструментів розподілу природноресурсної ренти. Вітчизняне законодавство має багато прогалин стосовно встановлення нормативів плати за спеціальне використання поверхневих і підземних вод, особливо для великих водокористувачів [1, с. 14]. Без посилення контролю з боку відповідних органів і громадськості складно відтворити природноресурсний потенціал територій.

Місцева влада має контролювати процес використання природних багатств і сприяти мінімізації шкоди, завданої навколишньому середовищу внаслідок природокористування, що виправдовує перерозподіл ренти на її користь [7, с. 89]. Що стосується рентної плати за спеціальне використання води, то вона справляється з водокористувачів – суб'єктів господарювання незалежно від форми власності та фізичних осіб-підприємців, які використовують воду, отриману шляхом забору води з водних об'єктів (первинні водокористувачі) або від первинних й інших водокористувачів (вторинні водокористувачі), і використовують воду для потреб водного транспорту, рибництва та гідроенергетики.

Натомість не є платниками рентної плати водокористувачі, які використовують воду для задоволення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення, у тому числі для задоволення питних та санітарно-гігієнічних потреб юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і платників єдиного податку. Такий підхід можна вважати логічним щодо принципу соціальної справедливості оподаткування, хоча потребує належних заходів із метою усунення зловживань. Тим паче, що у 2018 р. надходження цього платежу до місцевих бюджетів було на рівні 2012 р., а зважаючи на інфляційні

процеси, можна констатувати значне недоотримання рентної плати за спеціальне використання води.

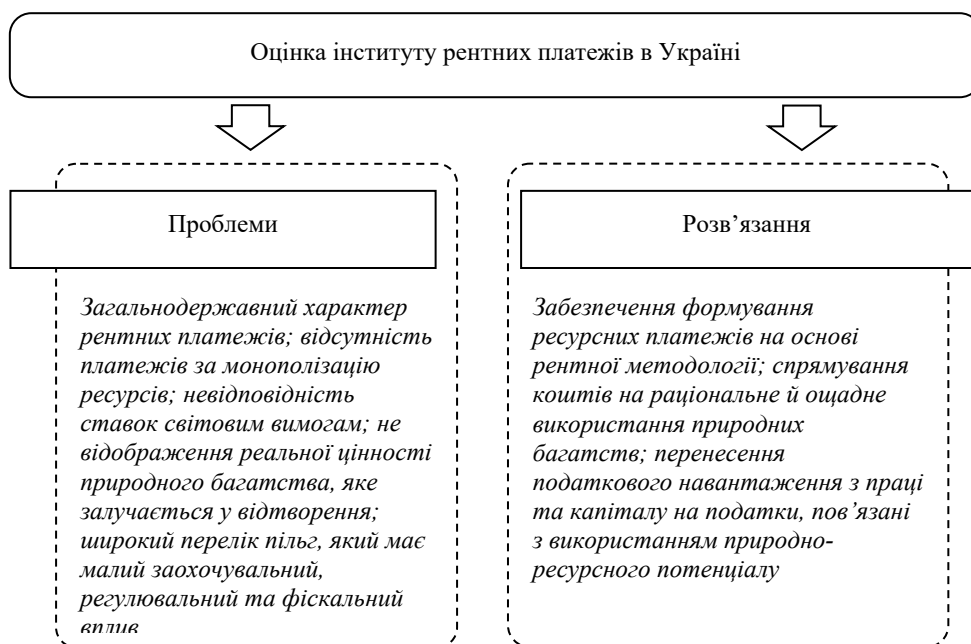
Також доцільно вдосконалити її елементи оподаткування, які морально застаріли. Сьогодні ж рентною платою за спеціальне використання води оподатковується фактичний обсяг води, який використовують водокористувачі; рентною платою за спеціальне використання води без її вилучення з водних об'єктів – для потреб гідроенергетики – фактичний обсяг води, що пропускається через турбіни гідроелектростанцій для вироблення електроенергії; для потреб водного транспорту – час використання поверхневих вод флотом; рентною платою за спеціальне використання води для потреб рибництва – фактичний обсяг води, необхідний для поповнення об'єктів під час розведення риби й інших живих ресурсів.

В. А. Голян першим кроком для усунення перегинів у системі стягнення рентної плати за спеціальне використання води називає перехід від територіально-басейнового принципу встановлення нормативів плати до принципу нарахування, який базуватиметься на врахуванні ролі водного ресурсу в господарському обігу [1, с. 15]. Зміна справляння цього платежу дасть змогу збільшити доходи місцевих бюджетів, утім це тільки один із результатів реформи. Синергетично вона має стати імпульсом до інноваційно-технологічної модернізації підприємств, які використовують воду для обслуговування виробничого процесу і як матеріальну складову виробленої продукції.

Не дивлячись на те, що площі лісових ділянок в Україні є чи не найбільшими серед багатьох держав Європи, значна частина лісових рубок здійснюється незаконно й експортується за кордон. Тим самим, втрачаються запаси цінних і промислових порід дерев, а місцеві бюджети недоотримують рентну плату за спеціальне використання лісових ресурсів. Упродовж 2009–2018 рр. цей платіж демонстрував позитивну динаміку надходження з 38,6 млн грн до 789,4 млн грн, водночас закладений потенціал в елементах оподаткування використовується не повною мірою. Наприклад, поширеною схемою є заміна лісгосподарськими підприємствами рубок головного користування на санітарні й інші рубки.

За обсягом надходження до місцевих бюджетів рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів майже співвимірна з рентною платою за спеціальне використання води. Їх питома вага в розподілі природноресурсної ренти становить 30 % і тенденційно збільшується, хоча й дуже малими темпами. На думку О. А. Захарчука, це пов'язано зі штучним стримуванням зростання вартості природних ресурсів, яке призвело до їх значного недооцінювання [7, с. 90]. Розширення бази оподаткування цього платежу дасть змогу забезпечити контроль за ощадливим використанням природних багатств, ефективно спланувати та використати доходи місцевих бюджетів.

Тим паче, що рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів має широкий перелік платників податків з-поміж юридичних і фізичних осіб (крім фізичних осіб, які мають право безоплатно без видачі спеціального дозволу використовувати лісові ресурси), фізичних осіб-підприємців, які здійснюють спеціальне використання лісових ресурсів на підставі спеціального дозволу або відповідно до умов договору користування лісами. Водночас об'єкти оподаткування визначаються з-поміж деревини, другорядних лісових матеріалів і побічного лісового користування. Увесь спектр проблем, пов'язаних із функціонуванням в Україні інституту рентних платежів, а також шляхи їх розв'язання подано на рис. 2.

Рис. 2. Проблеми функціонування інституту рентних платежів в Україні та шляхи їх розв'язання

Джерело: побудовано на основі [8, с. 174; 9, с. 179].

Проведене дослідження зводиться до того, що сучасна система рентних платежів в Україні аж ніяк не заохочує раціональне використання природних ресурсів, не забезпечує зображення реальних втрат суспільства й не створює достатньої фінансової бази для місцевих бюджетів. Для підвищення ефективності рентних відносин місцева влада повинна спрямовувати свої дії на розподіл природних ресурсів між суб'єктами господарювання всіх форм власності залежно від максимального економічного ефекту, дотримання правових норм, необхідних для нормального перебігу економічних процесів, пов'язаних із рентними відносинами й ощадливим використанням природного багатства.

Насамкінець зазначимо, що рентні платежі за спеціальне використання природних ресурсів доцільно запроваджувати за ініціативи представницьких органів місцевого самоврядування, ці ж органи мають визначати їх основні елементи, порядок обчислення та механізм сплати, напрями використання і здійснювати адміністрування. Щоби це не створило умови до сепаратизму в податковій сфері, при ухваленні рішень про побудову системи рентного оподаткування необхідно керуватися не політичними вигодами, а приділяти увагу фінансовим результатам вирішення цих питань. Допоки природні ресурси не будуть використовуватися як складова системи місцевого оподаткування, це генеруватиме втрати бюджетних доходів.

1. Голян В. А. Плата за природні ресурси в умовах децентралізації: інвестиційний аспект / В. А. Голян // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 7. – С. 7–16.
2. Звіти про виконання місцевих бюджетів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.
3. Малиняк Б. С. Проблеми залучення до місцевих бюджетів надходжень від надкористування та шляхи їх вирішення / Б. С. Малиняк // Перші наукові читання пам'яті С. І. Юрія: збірник наук. праць (26 лист. 2015 р., м. Тернопіль). – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – С. 116–119.
4. Сідельникова Л. П. Фіскальні резерви оподаткування природних ресурсів / Л. П. Сідельникова // Таврійський науковий вісник. – 2011. – Вип. 76. – С. 504–516.
5. Тенденції тіньової економіки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiEkonomiki>.
6. Башко В. Й. Ефективність управління рентних платежів в Україні / В. Й. Башко // Економіка і прогнозування. – 2013. – № 1. – С. 27–40.
7. Захарчук О. А. Рентний характер платежів за ресурси / О. А. Захарчук // Економіка та держава. – 2011. – № 3. – С. 89–91.
8. Власюк С. А. Ресурсні платежі податкової системи України / С. А. Власюк, Д. В. Сорока // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2012. – Вип. 81. – С. 171–177.
9. Мартинюк І. В. Основні важелі еко-податкової реформи та стимули її застосування / І. В. Мартинюк // Економічні інновації. – 2012. – Вип. 48. – С. 177–184.

References

1. Holian, V. A. (2016). Plata za pryrodni resursy v umovakh detsentralizatsii: investytsiynyi aspekt [Payment for natural resources in the conditions of decentralization: an investment aspect]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investment: practice and experience*, 7, 7–16 [in Ukrainian].
2. Zvity pro vykonannya mistsevykh biudzhativ Ukrainy [Reports of local budgets of Ukraine]. (n. d.). *treasury.gov.ua*. Retrieved from: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477> [in Ukrainian].
3. Malyniak, B. S. (2015). Problemy zaluchennia do mistsevykh biudzhativ nadkhodzen vid nadkorystuvannia ta shliakhy yikh vyrishennia [Problems of attracting local budget revenues from subsoil use and ways of solving them]. Proceedings from: *Pershi naukovy chytannia pamiati S. I. Yurii – The first scientific readings in memory of S. I. Yuri*. (pp. 116–119). Ternopil: TNEU. [in Ukrainian].
4. Sidelynikova, L. P. (2011). Fiskalni rezervy opodatkovannia pryrodnykh resursiv [Fiscal reserves of taxation of natural resources]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk – Taurian Scientific Herald*, 76, 504–516 [in Ukrainian].
5. Tendentsii tinovoi ekonomiky v Ukraini [Trends of shadow economy in Ukraine]. (n. d.). *me.gov.ua*. Retrieved from: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiEkonomiki> [in Ukrainian].
6. Bashko, V. Y. (2013). Efektyvnist spravliannia rentnykh platezhiv v Ukraini [Efficiency of rent payments in Ukraine]. *Ekonomika i prohnouzuvannia – Economy and forecasting*, 1, 27–40 [in Ukrainian].
7. Zakharchuk, O. A. (2011). Rentnyi kharakter platezhiv za resursy [The rent nature of payments for resources]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and the state*, 3, 89–91 [in Ukrainian].
8. Vlasiuk, S. A. & Soroka, D. V. (2012). Resursni platezhi podatkovoi systemy Ukrainy [Resource payments of the tax system of Ukraine] *Zbirnyk naukovykh prats*

- Umanskoho natsionalnoho universytetu sadivnytstva – Collection of scientific papers of Uman National University of Horticulture*, 81, 171–177 [in Ukrainian].
9. Martyniuk, I. V. (2012). Osnovni vazheli eko-podatkovoi reformy ta stymuly yii zastosuvannya [Main levers of eco-tax reform and incentives for its implementation] *Ekonomichni innovatsii – Economic innovations*, 48, 177–184 [in Ukrainian].

PROBLEMS OF FORMATION OF LOCAL BUDGET REVENUES OF UKRAINE BY RENT PAYMENTS FOR THE SPECIAL USE OF NATURAL RESOURCES

V. Pysmennyi

*Ternopil National Economic University
46009, Ternopil, Lvivska Str., 11
e-mail: pysmennyi@i.ua*

The article presents the role of rent payments for the special use of natural resources in providing economic territorial development.

Analysis of local budget revenues of Ukraine has confirmed that in the conditions of financial decentralization rent payments hold a special place among the state taxes. They are charged for the use of subsoil for mining and for purposes not related to mining, for the special use of forest resources and water. But local authorities do not receive funds from such activities, despite bearing the costs of environmental protection.

The study showed that the current system of rent payments in Ukraine doesn't encourage the rational use of natural resources, doesn't ensure the real loss of society and doesn't create a sufficient financial base for local budgets. In order to improve the effectiveness of rent relations, local authorities should direct their actions to the distribution of natural resources between economic entities of all forms of ownership, depending on the maximum economic effect, compliance with the legal norms necessary for the normal course of economic processes associated with rent relations and the prudent use of natural wealth.

The assessment of the institute of rent payments in Ukraine shows that there are no payments for monopolization of resources; mismatch of tax rates to world requirements; not reflecting the real value of the natural wealth involved in reproduction; a wide range of tax benefits that have little incentive, regulatory and fiscal impact. It is proposed to add rent payments to the list of local taxes and fees.

In accordance with the best global practices, the need to shift the tax burden to taxes related to the use of natural resources has been argued. It has been determined that low rent rates and a wide range of tax benefits do not encourage enterprises to innovate and modernize production. Tax reform should create a basis for taking the institute of rent payments in Ukraine to a new level, which will provide funding for environmental protection and reproduction of natural resources.

Keywords: local budget revenues, rent tax system, rent payments for the special use of natural resources